

Státní divadlo v Ostravě

Premiéra 23. prosince 1948

PETR ILJIČ ČAJKOVSKIJ:

Louskáček

Velká výpravná baletní pohádka o 7 obrazech. Choreografie a režie Emerich Gabzdyl. Dirigent Josef Kuchinka. Výtvarník Jan Provazník. Kostýmy M. a J. Stejskalovi. Světelné efekty J. Kacar. Technická spolupráce Josef Dušek a Karel Olchava.

Dragantová princezna	Zdeňka Hajduková
Jeho Veličenstvo Dobré srdce, král pohádkové říše	Rudolf Kasl
Královna pohádek, jeho žena	Helena Zemanová
Princ Jasmínek, jejich syn (Louskáček)	Aloisie Damková
Mandlička, maršál pohádkové říše	Lubomír Procházka
Hrozinka, hvězdář pohádkové říše	Rudolf Juza
Turandot	Oldřiška Milková
Šeherezáda	Vlasta Pastrňáková
Princezna Pampeliška	Věra Slívová
Sibiročka	Libuše Prokopová
I. dvorní dáma	Alice Spohrová
II. dvorní dáma	Marie Lukášová
Zlatovláska	Zdeňka Malcová
Žába	Mlada Žáková
Sněhurka	Vlasta Pavelcová
7 trpaslíků	děti baletu
Jehlička, statečný krejčí	Leo Krowiarz
Honza	E. Šigut
Princezna	Dagmar Krásová
Čert	Richard Fröhlich
Káča	Lída Moskalová
Červená Karkulka a vlk	děti baletu
Dlouhý	J. Jamroš
Široký	V. Foldyna
Bystrozraký	L. Juhan
Jeníček	Petr Třebický
Mařenka	D. Brudná
Čarodějnice	Vlasta Pastušanová
Rusalka	L. Slívová
Vodník	O. Zajíc
Bruncvík	Karel Štverák
Kocour v botách	Věra Prokopová
Krakonoš	J. Kopřiva
Popelka	Hana Böhmová

Princ	Antonín Michalík
Šípková Růženka	Libuše Kunertová
Princ	Robert Hučín
Petrovští loupežníci	B. Lichnovský
Zvířátka	J. Vojtíšek
Paleček	děti baletu
Vrchní kuchař	J. Šulerová
Vářečka	Jiří Wiedermann
Kotlíček	Dagmar Krásová
Vídláčka	Mladá Záková
Bábovka kuchařičci	J. Kurovská
Hrniček	T. Havrlantová
Cedítko	S. Paňčíková
Jeho Veličenstvo Potkan II, myši král	I. Hardyňová
Princezna Hryzka, jeho dcera	Otakar Viktorín
Ivan Ivanovič, tatíček	M. Uhrová
Nataša, mamička	Lubomír Procházka
Mášenka	Al ce Spohrová
Igor jejich děti	Věra Beránková
Bronislav Ivanovič, dědeček	P. Hubený
Anna Vasiljevna	Jiří Wiedermann
Lukáš Trepiakov, strýček	Helena Zemanová
Olga Stěpánovna, teta	Rudolf Kasl
Babuškin, správce domu	Věra Prokopová
Kapčíkov, sluha	Kudolf Juza
Današa, hospodyně	Otakar Viktorín
Okrutka, mužik	Marie Lukášová
	Oto Zajíc
Tance:	
Fantasie	Anneke Huelle
Sen	Věra Kylnarová
	Oldřich Nitman
	Karel Jurčík
Chuf	Aloisie Damková
Hmat	Julie Jastřembská
	Emerich Gabzdyl
	Božena Cholevová
Čich	M roslav Růžička
Zrak	Josef Baroň
Sluch	
Matka	Ludmila Moskalová
Nevěsta	Anneke Huelle
Bohatý kupec loutková hra pod	Antonín Michalík
Chasník vánočním stromem	Leo Krowiarz
Les vánočních stromů — dámský baletní sbor	
	Julie Jastřembská
Sněhové vločky a Růžové květy	Věra Kylnarová
	Vlasta Pastrňáková
	Hana Böhmová
Ríše sladkostí:	
Indiánek se šlehačkou	Anneke Huelle
Káva	Věra Kylnarová

Čaj	Josef Baroň
Cokoládový kozáček	Richard Fröhlich
Sampan	Oldřiška Mítková
	M roslav Růžička
Piškot	Libuše Kunertová
Preclík	Věra Slívová
Ananas	Zdenka Malcová
Mandle v čokoládě	Božena Cholevová
	Karel Jurčík
Váječný Koňak	Vlasta Pavelcová-Richard Fröhlich
Rum	Libuše Prokopová-Robert Hučín
V.šně	Vlasta Pastrňáková-Oldřich Nitman
Marcipán	Aloisie Damková-Leo Krowiarz
Nugát	Hana Böhmová-Antonín Michalík
Šlehačka	Julie Jastřembská-Emerich Gabzdyl

Trubači, pážata, myši, marcipánové vojsko.

Obsah baletu Petra Iljiče Čajkovského „Louskáček“

Obraz I.

V jídelně krále pohádek panuje velký shon. Jsou připravovány jaternicové hody, na které Jeho Veličenstvo král »Dobré srdce«, sezval všechny hrůmy svých pohádek. Přicházejí ministři, aby předem ochutnali jakost připravených jaternic, též král s královnou a princem Jasmínkem neopomínou se zastaviti a zjistiti, co pro jejich hosty bylo uchystáno. A tak všichni hodující vespolek jsou překvapeni šramotem, který způsobila malá myši princezna Hryzka. Byla přiváběna vůni jaternic a právě, když král chce vzíti jaternici a ochutnati, ukradne mu ji s talíře. Král rozloben pronásleduje myši princeznu a želem ji zabije. Spokojen, že se zbavil nepříjemné havěti, sedá za stůl a pochutnává si na jaternicích a dobrém víně. V tu chvíli znovu jsou vyrušeni hlomozem. Z krbu vyleze myši král, který vřídá svou dcerušku mrtvou, přísahá králi pomstu. Král s královnou a princem v údehu opouštějí jídelnu.

Obraz II.

V trůnním sále přijímají král a královna pohádek své hosty. kiefři přijeli na jaternicové hody. Dostavili se v hojném počtu a je mezi nimi Sněhurka se svými tpraslíky, Šípková Růženka s princem, Zlatovláska, Hloupý Honza s princeznou, kterou vysvobodil, Přelík a Paleček a Červená Karikulka s vikem, Popelka a princ s nalezeným střevicekem a mnoho jiných. Na počest hostů tancí tvůrčové pohádek Sen a Fantasie. Dragantová princezna, jež je též k hostině pozvána, posílá darem princů pět smyslů: Zrak, Chuf, Čich, Sluch, Hmat. Po velkém tanci, jehož se zúčastní i princ Jasmínka, odcházejí hosté k hostině. Mezitím myši král sehnal všechny myši, jež na hradech byly, a rozhodl se, že z pomsty promění prince Jasmínka v louskáček na ořechy. Podnikne prvý útok, ale kočour v botách, který se též zúčastnil hodů, jej zažene. Hůře je však, když princ zůstává samotný v trůnním sále, toho využije myši král a promění prince v louskáček. V ustrnutí pozoruje

seběhnouví se hosté tuto proměnu, ale nemohou princí pomoci. Princ zdřevěněl a stal se z něho louskáček na ořechy. Je-likož měl ale duši, zůstal princem a říkali mu »Louskáček«. Nešťastná královna lká nad svým zdřevěnělým princem, avšak Dragantová princezna utěšuje nešťastné rodiče, bere Louskáčka ve svou ochranu a slibuje, že jej sama zbaví zakletí.

Obraz III.

Je štědrý večer a rodiče připravují dětem stromeček. Prostírá se k večerí za dozoru paní domu, a tatíček dokončuje výzdobu vánočního stromku. Přichází dědeček s babičkou a je srdečně vítán domácími. Nyní mohou vstoupiti i děti a po přivítání dědečka a babičky radují se ze stromečku. Také přichází strýc a teta a děti jim běží v ústřety. Nastává družná zábava a tanec. Tatíček a strýc rozdělují dárečky a všichni mají z nich velikou radost, obzvláště děti. Igor dostal hrad, trubku, koně a vojáčky, které mu strýc předvede v tanci. Mášenka dostala loutkové divadlo a strýc se služebnictvem sehrají hru o bohatém kupci, který se uchází o chudou, ale hezkou dívku. Po skončení hry, která se všem líbila, dostane Mášenka ještě dřevěného panáčka, kterým lze louskat ořechy. Říká se mu Louskáček a působí Mášence ze všech dáreků největší radost, takže se již po celý večer od něho neodloučí. Nežli se hosté rozejdou, vyzvou dědečka a babičku k tanci, kterého se pak všichni zúčastní. Tak končí radostný štědrý večer — je čas jítí spát. Za malou chvíli vrací se Mášenka pro Louskáčka, který zůstal pod stromečkem, a chce si ho vzít do postýlky. Poděsí ji však hodiny, odbíjející dvanáctou, a šramot, který způsobily myši, které si chtějí pochutnatí na sladkém perníčku z vánočního stromku. Mášenka ustrašená, klesá únavou pod vánoční stromek a usíná s Louskáčkem v náruči.

Obraz IV.

A sní, že se ocítá s Louskáčkem v lese pod obrovskou jedlí, a že se ukrývají spolu do dutiny stromu. Znovu jsou tu myši, které Louskáčka pronásledují, avšak vojácci, které dostal Mášenčin bratr Igor k Ježíšku, zasahují. Nastává boj, myši útočí na vojáčky. Zdá se, že zvítězí, avšak vojácci zahájí palbu z děla a myši zahynou. Myši král vrhá se na vojáky, ale Mášenka v'douc nebezpečí, zouvá střevíček, kterým myšního krále zabije. Tím okamžikem je Louskáček zbaven kouzla a stává se znovu princem Jasmínkem. Princ děkuje Mášence za zachránění, a dávají se spolu na cestu k domovu.

Obraz V.

Procházejí zasněženým lesem a pokračují v cestě, až dojdou k nádhernému zámku, kol dokola obklopenému růžovým sadem. V tomto zámku, který je říší sladkostí, sídlí Dragantová princezna, která zbavila Louskáčka zakletí.

Obraz VI.

Princ s Mášenkou vešli do zámku, kde je vítá Dragantová princezna a zahrnuje je sladkostmi a různými lahůdkami.

Obraz VII.

Je ráno a matinka budí Mášenkou, která procitá z krásného snu pod vánočním stromečkem.